

Dušan Machovec, Co je filosofie. Vydal Orbis v Praze 1957 jako 167. svazek Knihovny Československé společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí. 39 stran. Brož. 1, 35 Kčs. [1958]

Už sám výměr filosofie je ne zcela důsledný. Na jedné straně je filosofie vykládána jako theoreticky vyjádřený světový názor, po druhé je teorií světového názoru po třetí je vědou o světovém názoru (vše str. 3), dále theoretickým zpracováním problematiky světového názoru (8). Nepřímo je filosofie podávána jako kritika světového názoru (účel filosofie: aby nás nikdo nemohl v otázkách světového názoru ošálit, ujařmit, abychom ani my neošídili druhého či sebe - str. 6). To vše nás nechává v nejasnostech pokud jde o předmět filosofie. Jestliže se filosofie chápe jako věda o světovém názoru, pak jejím předmětem je světový názor. Stejně je tomu i tam, kde se filosofie chápe jako theorie světového názoru, jenže k tomu ještě přistupuje i výstavba světového názoru, která je nejen předmětem noeticky, ale také předmětem návodu, neboť se pak stává úkolem filosofie i praktická výstavba správného světového názoru. Jestliže však je filosofie theoretickým vyjádřením světového názoru, pak jejím předmětem je totéž, co je předmětem tohoto světového názoru, a jenom formulace resp. theoretická stavba je tu jiná. Jestliže však se filosofie pochopí jako kritika světového názoru, znamená to jednak, že počátek resp. nasazení této kritiky je třeba hledat jinde než kde jsou počátky a zdroje světového názoru. - Zásadně však je výměr pochybený v tom, že zcela pomíjí to, co je na filosofii nejdůležitější: že kteroukoli věc nečiní svým předmětem tak jako prostý světový názor a dokonce ani jako kterákoli věda, nýbrž vždycky reflektovaně. Reflexe je to, čím se teprve filosofie stává filosofí. Je chyba to opomenout.